

Gfv. X. 30.287/2010/4. szám

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság az ifj.dr. Nónay György ügyvéd ... által képviselt **V.-F. Zártkörűen Működő Részvénytársaság** ... felperesnek a dr. Kardos Norbert ügyvéd ... által képviselt **D. M. Korlátolt Felelősségű Társaság** ... alperes ellen 2.403.500 forint megfizetése iránt a Nyíregyházi Városi Bíróságon 37.P.21.975/2008 számon indult és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1.Gf.15-10-040004/7. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 24. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Bíróság 1.Gf.15-10-040004/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy 75.000 (Hetvenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget fizessen meg az alperes részére.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítéletben megállapított és a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából jelentős tényállás a következő:

Az alperes nem fizette meg a M. A. Rt. felé fennálló 2.403.500 forint összegű tartozását. A M. A. Rt. 2005. január 6-án felszámolás alá került, felszámolójaként a L. Kft. került kijelölésre. A felszámoló 2005. március 17-én kelt levelében tájékoztatta az alperest arról, hogy a M. A. Rt. felszámolás alá került és egyben felszólította a 2.403.500 Ft lejárt tartozás megfizetésére.

Az alperes résztulajdonosa a sárospataki székhelyű Z. Kft-nek. Az alperes 2005. június 6-án jelentette be hitelezői igényét a M. A. Rt. felszámolási eljárásában, melyet a Z. Kft-vel 2005. április 11-én kötött engedményezési szerződés alapján megszerzett követelésre alapított. A felszámolónak megküldött engedményezési szerződésben foglaltak szerint a Z. Kft. a M. A. Rt-vel szemben fennálló bruttó 5.000.000 forintos követeléséből bruttó 2.403.500 forintot engedményezett az alperes részére.

A M. A. Rt. felszámolója a hitelezői igényt határidőn túl bejelentett hitelezői igényként visszaigazolta és besorolta a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XL. törvény (Cstv.) rendelkezései szerint.

A felperes a felszámolás alatt levő M. A. Rt-től 2007. április 26-án engedményezéssel megszerezte az alperessel szembeni követelést, és ennek érvényesítése érdekében fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet nyújtott be 2008. május 23-án.

Az alperes beszámításra hivatkozással benyújtott ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes kereseti kérelmét fenntartotta, kérte kötelezni az alperest 2.403.500 forint, annak kamatai és a perköltség megfizetésére. Álláspontja szerint az alperes a felperes jogelődjével szemben a beszámítani kívánt követelését engedményezéssel szerezte meg, mely már a felszámolás alatt történt 2005. április 11-én, ezért a követelését a Cstv. 36.§ (1) bekezdése értelmében nem számíthatja be a felperes követelésébe.

Az alperes kérte a kereset elutasítását, azt vitatta mind jogalapjában, mind összecszerűségében. Állította, hogy a M. A. Rt-vel szemben fennállott követelését a tartozásába beszámította és erről a felszámolót értesítette.

Arra hivatkozott, hogy a Z. Kft-vel már 2004. június 30-án egy keretmegállapodást kötött a Z. Kft. által be nem hajtott követelések engedményezéséről, ebből következően a M. A. Rt-nek már a felszámolás kezdő időpontjában hitelezője volt. Erre tekintettel beszámítási kifogásként érvényesítheti a felszámolás kezdő időpontjában már fennállt követelését.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 2.403.500 forintot és annak kamatait, továbbá 250.000 forint perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatát azzal indokolta, hogy az alperes a követelést a felperes jogelődjével szemben annak felszámolása alatt szerezte meg, s az engedményezéssel megszerzett követelés a Cstv. 36.§-a alapján nem alkalmas a beszámításra. A 2004. június 30-ra dátumozott keretmegállapodásnak nincs tényleges, valós gazdasági tartalma, ugyanis ha ez tényleg létrejött, akkor nem volt indoka a

2005. április 11-i engedményezési szerződés megkötésének. Miután nincs olyan irat, amelyben a felperes jogelődjét a keretmegállapodásról értesítették volna, ezért feltételezhetően nem született meg 2004. június 30-án a hivatkozott keretmegállapodás. Ezt támasztotta alá a felperes jogelődje felszámolójának a tanúvallomása is.

Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a felperes keresetét elutasította kötelezte a felperest perköltség és illeték fizetésére. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Ptk. rendelkezései alapján kell megítélni az alperes beszámítási kifogását, mert az alperes azt nem az eredeti - felszámolás alatt levő - jogosult, hanem annak jogutóda által indított perben terjesztette elő. Azzal, hogy a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet követelése engedményezésre került, megszűnt az a speciális, a Cstv-ben kifejezésre jutó követelmény, miszerint az adós vagyona (így követelése) a törvény által meghatározott körben és sorrendben szolgál a hitelezői igények kielégítésére. Az engedményezéssel a követelés kikerült az adós vagyonának köréből, emiatt nem indokolt a vele szembeni szigorúbb beszámítási szabályok alkalmazása sem. Az elsőfokú bírósággal egyezően az alperes jogosulttá válásának időpontját 2005. április 11-ében, az engedményezési szerződés megkötésének időpontjában állapította meg. Miután az alperesnek ez a követelése már fennállt a felperes alperessel szembeni követelése megszerzésének időpontjában, 2007. április 26-án, ezért a Ptk. 296.§ (1) bekezdése, valamint a Ptk.329.§ (3) bekezdése alapján megállapította, hogy az alperes jelen perben előterjesztett beszámítási kifogásában megjelölt követelése a beszámításra alkalmas.

Figyelemmel arra, hogy a beszámításra alkalmas alperesi követelés összecszerúségében megegyezett a felperes kereseti követelésével és a Ptk. 296.§ (2) bekezdésének értelmében a kötelezettségek a beszámítás erejéig megszűnnek, ezért megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és elutasította a keresetet.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új határozat hozatalát, tartalmában az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság helytelenül állapította meg, hogy a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet követelésének engedményezésével megszűnik az a speciális, Cstv-ben kifejezésre jutó követelmény, miszerint az adós vagyona a törvény által meghatározott körben és sorrendben szolgál a hitelezői igények kielégítésére. A bíróságnak a Cstv. 36.§ (1) bekezdését kellett volna alkalmaznia. Fenntartotta azt a jogi álláspontját, hogy a Ptk. 329.§ (3) bekezdése értelmében az alperes

a jelen per felperesével szemben csak azokat az igényeit számíthatja be, amelyeket a felszámolás alatt álló céggel szemben beszámíthatott volna, így az alperes követelése nem alkalmas a beszámításra. Hivatkozott arra, hogy a bírói gyakorlat szerint perben is csak azok a követelések számíthatók be, amelyek a felszámolás alatt álló céggel szemben beszámításra kerülhettek volna. Álláspontjának alátámasztására bírósági határozatokat csatolt.

Bejelentette, hogy egyébként vitatja a követelés jogalapját és összegszerűségét is.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását. Álláspontja szerint helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az adott helyzetben a Ptk. és nem a Cstv. rendelkezései szerint kell megítélni a beszámítási kifogást.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján és megállapította, hogy az nem jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság az iratok tartalma alapján megállapította, hogy az alperes sem a hitelezői igénybejelentésében, sem pedig a csatolt engedményezési szerződésben nem tett a M. A. Rt. követelésével szemben beszámítási nyilatkozatot. Hivatkozott ugyan arra, hogy a 2005. április 11-én kelt levelében és az engedményezési szerződéssel értesítette a felszámolót az engedményezésről valamint a beszámításról (elsőfokú eljárás 2. sorszámú beadvány), azonban az engedményezési szerződés ilyen nyilatkozatot nem tartalmaz. A 2005. április 11-én kelt levelet a perben nem csatolta be és nincs adat arra vonatkozóan sem, hogy a felszámoló az esetleges beszámítási nyilatkozatot elutasította volna. A felszámolóbiztos tanúvallomásaiban arra hivatkozott, hogy emlékszik egy, az engedményezés napjára (2005. április 11.) dátumozott levélre, melyben bejelentették az engedményezést és a beszámítást, azonban tény, hogy a felszámoló az alperes 2005. június 6-án kelt hitelezői igénybejelentésére 2005. június 9-én válaszolt, a hitelezői igényt nyilvántartásba vette, de a beszámításra, annak esetleges elutasítására vonatkozóan semmit nem tartalmaz a visszaigazolás.

A felek az eljárás során nem csatoltak olyan okiratot, amelyből megállapítható lenne a beszámításra vonatkozó nyilatkozat, és a becsatolt iratok tartalma kizárja, hogy az alperes a felszámolás tartama alatt ilyen nyilatkozatot tett volna.

Az alperes csak a keresettel szembeni védekezésésként terjesztett elő beszámítási kifogást a jelen perben (elsőfokú eljárás 9. sorszámú beadvány).

A felülvizsgálati kérelem alapján eldöntendő jogkérdés az, hogy ha a felszámolás alatt álló jogosult a követelését engedményezi, s ezáltal az kikerül a felszámolási eljárás hatálya alól, továbbra is alkalmazni kell-e a követelésre a Cstv. 36.§-ában foglalt korlátozó rendelkezést.

A felszámolás alá került adóست megillető követelések ellenérték fejében, illetve vagyonfelosztás alapján kerülhetnek jogutódokhoz a Cstv. 48. § (1), 52. § () és 57. § (1) bekezdése értelmében. A jelen eljárásban vizsgált esetben a felperes ellenérték fejében szerezte a követelést (elsőfokú eljárás, 6. számú jegyzőkönyv 2. oldal 4. bekezdés) a felszámolás alatt álló jogelődjétől.

A Ptk. 296. § (1) bekezdése szerint a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja. A Ptk.329.§ (3) bekezdése szerint a kötelezett az engedménnyessel szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek.

E két rendelkezésből következően a Ptk. alapján az alperes beszámítási lehetősége fennáll.

A beszámítás a polgári jog intézménye. A Cstv. 36.§-a az egyébként a polgári jog alapján fennálló beszámítási jogot korlátozza az összes hitelező érdekében.

Nem vitásan a jelen per alperesének a felperes jogelődjével, mint adóssal szemben a követelését a felperesi jogelőd felszámolási eljárásában hitelezőként érvényesítenie kellett, mert hitelezői igénye bejelentésének hiányában a jogvesztő határidő bekövetkezte után (Cstv.37.§ (3) bekezdés) az, aki az adóssal szemben követeléssel rendelkezett, a követelését elveszti, s ebből következően egy esetlegesen ellene induló peres eljárásban beszámítási kifogással - a jogelőd adóssal szembeni követelésére hivatkozással - már eredményesen nem léphetne fel.

Ha a hitelező (alperes) nem tett beszámításra irányuló nyilatkozatot az adós (felperes jogelőde) felszámolása során, és az adós követelésének az engedményezésére ellenérték fejében került sor, az adós jogutódja által a követelés behajtására irányuló eljárásban a hitelezőnek (alperesnek) a felszámolási eljárásban be nem számított követelése alapján tett beszámítási kifogását nem lehet elutasítani a Cstv. szabályaira hivatkozva.

A felszámolási eljárásban a Cstv. 36.§-ában szabályozott beszámítással kapcsolatos korlátozó rendelkezés indoka az, hogy az adósnak tartozó személyek engedményezéssel megszerzett követelései

beszámításával ne szabadulhassanak tartozásuktól, s ezáltal az adós vagyonából az összes hitelező minél magasabb kielégítéshez jusson. Ha az adós a követelését a neki tartozó személytől be tudja hajtani (mert az nem rendelkezik olyan követeléssel, amely őt az adós felszámolásának kezdő időpontjában megillette, és emiatt beszámítható lenne), ezzel a hitelezők kielégítési alapja nő. Abban az esetben azonban, ha az adós vagyonába tartozó követelést ellenérték fejében engedményezte a felszámoló, az új jogosultat már nem illeti meg az adóssal szembeni beszámítást korlátozó kedvezmény. A követelésnek a felszámolási vagyonból ellenérték fejében történt kikerülését követően az összhitelezői érdeknek már nincs szerepe, a felszámolási eljárás szabályai már nem alkalmazhatók a felek jogviszonyára. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság helytállón helyezkedett arra a jogi álláspontra, hogy ilyen esetben már csak a polgári jog szabályai szerint kell megítélni a felek egymással szembeni jogviszonyát, s így a beszámítás feltételeinek fennállását is.

A felperes által a felülvizsgálati eljárásban becsatolt első- és másodfokú határozatokban a bíróságok - a Legfelsőbb Bíróság döntésével egyezően - arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem lehet alappal beszámítási kifogást előterjeszteni olyan követelésre hivatkozással, amelyet az alperes a jogosult elleni felszámolási eljárásban hitelezői igényként nem érvényesített. Jelen eljárás tényállása azonban eltérő, mert az alperes határidőn túl bejelentett hitelezői igény jogosultja, azaz hitelező volt a felperes jogelődje elleni felszámolási eljárásban, így követelése tekintetében a jogvesztés nem következett be.

A kifejtett indokok miatt helytállón helyezkedett a másodfokú bíróság arra a jogi álláspontra, hogy a felek jogvitáját a Ptk. rendelkezései szerint kell megítélni, s az alperes megalapozott beszámítási kifogása eredményeként, a Ptk.296.§ (2) bekezdése alapján a felperes követelése megszűnt. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogszabályoknak megfelelő a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

A felperes az alperes követelését sem az elsőfokú-, sem a másodfokú eljárás során nem vitatta, ilyen irányú igényt csak a felülvizsgálati kérelemben terjesztett elő. A Pp.275.§ (1) bekezdése alapján azonban a felülvizsgálati eljárásban új tény állítására már nincs lehetőség, ezért azzal a Legfelsőbb Bíróság érdemben nem foglalkozhatott.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, miatt a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely az alperes jogi képviselétével felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi

munkadíj összegét a Legfelsőbb Bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.)IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének a)-b) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2011. március 28.

*Dr.Török Judit sk. a tanács elnöke, Dr.Csóke Andrea sk. előadó
bíró, Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. bíró*